

Brno, 13. září 2016

Oponentský posudek na disertační práci Jiřího Zákavského „Sport jako nástroj politiky nestátních národů. Případové studie fotbalu v Baskicku“

Sport se v rámci evropské politologie postupně dostává do poměrně prominentní pozice z hlediska badatelského zájmu. Toto konstatování ovšem neplatí pro českou politologickou obec a proto můžeme text Jiřího Zákavského označit za v jistém smyslu průkopnický. Zároveň se svým zájmem o regionalismus a nacionalismus přibližuje jednomu dosti tradičnímu výzkumnému poli české politologie a dalších společenských a humanitních věd. Kombinace určité novosti a navázání na tradici je v případě disertačních prací jistě vhodnou strategií a v případě textu Jiřího Zákavského navíc přinesla empiricky bohatý a zajímavě zpracovaný výzkum.

V kapitole 2.2 jsou přehledně popsány základní cíle práce. Až na poslední jsou v podstatě popisného charakteru a také jsou zaměřeny výhradně na problematiku vztahu kopané a baskického nacionalismu. V takto málo ambiciózně nastaveném výzkumu vidím v podstatě zmařenou šanci. Nezpochybňuji, že případová studie představuje vhodný typ výzkumu pro disertační práci, avšak uvítal bych, kdyby v rámci obhajoby autor svůj výzkum uvedl do širšího kontextu a doložil, jak jeho text napomáhá poznání či porozumění procesu formování moderních nacionalistických a secesionistických hnutí obecně.

Metody výzkumu a zpracování dat jsou vysvětleny přesvědčivě a podle mého názoru vhodně odpovídají povaze cílů bádání, zdrojů informací i výzkumných otázek. Velmi oceňuji širokou paletu konzultovaných zdrojů primární povahy včetně rozhovorů prováděných přímo na místě. Výzkum je také velmi dobře zakotven v již existujícím stavu poznání studované problematiky (kapitola 2.4).

Podle úvodu autor zjevně tenduje ke konstruktivistickému pohledu na moderní nacionalismus. To je vzhledem k módnosti konstruktivismu pochopitelné. Za pozitivní ovšem považuji fakt, že Zákavský akcentuje i historickou dimenzi národotvorných procesů a je schopen vnímat vznik moderních národů nikoliv jako voluntaristický akt elit, ale jako historicky kontingentní proces dlouhodobé povahy. Samotná operacionalizace pojmu „nacionalismus“ byla provedena v kapitole 3. Konceptuální linie Brass-Tilly-Hobsbawm-Hroch je volena velmi rozumně a navíc toto umírněně konstruktivistické pojetí národa dobře vyhovuje potřebám autorova výzkumu. Tato kapitola mohla být i vzhledem k rozsahu celé práce jen trochu kratší. Určitě nebylo třeba psát o *state-driven* nacionalismu (kapitola 3.2) a naopak mohlo být jasněji sděleno, co přesně z konceptu nacionalismu bude ve výzkumu Baskicka využito a jak. Takto byl čtenář odkázán spíše na postupnou rekonstrukci implicitních náznaků v dalších částech textu a autorovy obecné poznámky k nacionalismu.

Tento deficit částečně zaplňuje kapitola 4, i když stále schází jakýsi střední člen operacionalizace výzkumu mezi obecným pojmem nacionalismu a využitím sportu jako prostředku národní agitace a mobilizace.

Vlastní analýza je zpracována velmi pečlivě, logicky a přehledně. Autor systematicky aplikoval postupy popsané v kapitolách 2 a 4, což mu umožnilo závěrečné diachronní srovnání a zhodnocení sledovaného fenoménu. Výsledkem je velmi plastická analýza vývoje baskického fotbalu

coby nástroje nacionalistické a secesionistické mobilizace a agitace. Za velmi pozitivní považuji, že se Zákavský neomezil jen na vnitrobaskická témata, ale věnoval se i baskické fotbalové paradiplomacii. Svým způsobem mohou některé pasáže Zákavského textu sloužit i jako průvodce moderním baskickým nacionalismem. Škoda jen, že Zákavský přece jen nezasadil svůj text do širšího kontextu. Minimálně srovnání počátků baskické reprezentace v kopané s podobnými pokusy jinde, třeba v Předlitavsku, by bylo nejen zajímavé, ale zvětšilo by to potenciální dosah jinak ze středoevropského pohledu přece jen hodně úzkoprofilového textu.

Po formální stránce je práce Jiřího Zákavského v pořádku. Četbu pouze rušil místy trochu krkolomný styl vyjadřování.

Autor prokázal schopnost samostatné tvůrčí práce, práce splňuje požadavky na disertační práce v daném oboru, *ergo* práci doporučuji k obhajobě.

prof. PhDr. Vít Hloušek, Ph.D.